

TERRORYZM – oprac. Tomasz A. Winiarczyk

terroryzm – użycie siły lub przemocy psychicznej przeciwko osobom lub własności z pogwałceniem prawa, mające na celu zastraszenie i wymuszenie na danej grupie ludności lub państwie ustępstw w drodze do realizacji określonych celów

terroryzm współczesny – elementy:

- gloryfikacja siły jako metody walki politycznej
- okrucieństwo i brak skrupułów moralnych
- wzbudzenie silnego i powszechnego poczucia zagrożenia
- uzyskanie rozgłosu
- polityczny szantaż i wymuszenie określonych zmian politycznych
- duża możliwość uniknięcia kary
- przygotowanie sytuacji rewolucyjnej

klasyfikacja terroryzmu (ze względu podmiot – kto dokonuje aktów terroru)

- terroryzm polityczny
  - agenturalny (inspirowany i sterowany przez obce państwa)
  - ideowy (wcielanie siłą idei, w które terroryści wierzą)
- terroryzm niepolityczny
  - kryminalny (działania organizacji przestępczych – np. mafii)
  - szaleńców

klasyfikacja terroryzmu (cel ataku)

- **ekonomiczny** (niszczenie mienia)
- **indywidualny** (zabijanie konkretnych osób)
- **zbiorowy** (zabijanie anonimowych ludzi)

klasyfikacja terroryzmu (tatyka walki)

- **represywny** (zastraszenia własnego lub okupowanego narodu)
- **defensywny** (przemoc podczas walki z najeźdźcą)
- **ofensywny** (celem dokonanie zmian politycznych)

klasyfikacja terroryzmu (polityczna strategia)

- **terroryzm sprawczy bezpośredni** - dążenie do obalenia istniejącego porządku i zastąpienia go nowym reprezentowanym przez samych terrorystów, wiara we własną skuteczność i siłę
- **terroryzm sprawczy pośredni** - dążenie do wymuszenia zmiany politycznej, lecz bez chęci ze strony terrorystów przejścia na siebie odpowiedzialności za rządy w kraju
- **terroryzm na użytek „propagandy przez czyn”**- przygotowanie sytuacji rewolucyjnej; nie chodzi tu ani o obalenie reżimu, ani o pozytywną zmianę polityki; terroryzm ma pełnić funkcję „detonatora buntu mas”

klasyfikacja terroryzmu (założenia doktrynalne i cele ideologiczne)

- **terroryzm separatystyczno-narodowy** (Irlandzka Armia Republikańska, baskijska ETA, kanadyjska FLQ, terroryzm sikhijski, kurdyjski, tamilski)
- **terroryzm anarchistyczno-lewacki** (Czerwone Brygady – Włochy, Frakcja Armii Czerwonej – Niemcy, Akcja Bezpośrednia – Francja)
- **terroryzm ekstermistyczno-komunistyczny** (Japońska Czerwona Armia, kambodżańscy Czerwoni Khmerowie, peruwiański Świetlisty Szlak, urugwajski Tupamaros, argentyńska Rewolucyjna Armia Ludu)
- **terroryzm narodowo-wyzwoleńczy** (Czarny Wrzesień, Ludowy Front Wyzwolenia Palestyny)
- **terroryzm neofaszystowski** (włoski ruch Nowy Ład)
- **terroryzm pravicowo-totalitarny** (szwadrony śmierci w Ameryce Łacińskiej)
- **terroryzm nacjonalistyczny** (działania Ku Klux Klanu na Południu USA, ugrupowania skinheadów w RFN, francuska OAS, grecka Ludowa Armia Rewolucyjna)
- **terroryzm millenarystyczny (sekty religijne jak samobójcza Świątynia Ludu, Szczep Dawidowy, japońska Najwyższa Prawda)**
- **ekoterroryzm** (Weathermen w USA, Wyzwoleńcza Armia Natury w RFN, „Unabomber” T. D. Kaczynski, grupa „Earth first!”, Front Wyzwolenia Zwierząt w Wielkiej Brytanii i RFN)
- **terroryzm religijno-nacjonalistyczny** (islamski jak libański Hezbollah, palestyński Hamas, egipskie Ugrupowanie Islamskie, algierski Islamski Front Ocalenia)

klasyfikacja terroryzmu (terytorium działania)

- **terroryzm państwowy** – władza swoimi działaniami chce zastraszyć obywateli
- **terroryzm międzynarodowy** – akty terrorystyczne mają międzynarodowe konsekwencje, oddziałują na stosunki międzypaństwowe i ogólną sytuację międzynarodową
- **terroryzm separatystyczny** – dążenie ugrupowań do uzyskania odrębności politycznej, etnicznej, religijnej

Global Terrorism Index 2021

<https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2021/06/GPI-2021-map.jpg>

historia terrorku – skrót

- 15 marca 44 r. p.n.e. – skrytobójstwo Juliusza Cezara przez spiskowców
- I w. n.e. Izrael – skrytobójcze działania antyrzymskie stronnictw zelotów i sykariuszy
- od XI w. – assasyni (izmaelicka sekta specjalizująca się w skrytobójczych zamachach)
- koniec XVIII w. Francja – terror rewolucyjny
- XIX w. ruchy narodowe we Włoszech (karbonariusze) i Irlandii (fenianie) i w czasie powstania styczniowego w Polsce (sztyletnicy)
- od poł. XIX w. – anarchizm i komunizm
- narodnicze mordy na carach Rosji (w tym 1881 – Ignacy Hryniewiecki zabija Aleksandra II)
- 1901 Leon Czolgosz zastrzelił prezydenta USA McKinleya
- 28 VI 1914 – zamach na arcyksięcia Franciszka impulsem do wybuchu I w. św. (organizacja Czarna Ręka)
- lata 20.-30. XX w. – akty przemocy we Włoszech i Niemczech
- lata 30. XX w. – polityka wielkiego terrorku w ZSRR

historia terrorku – po II w. św.

- eksport idei rewolucyjnych i lewicowych przez ZSRR
- proces dekolonizacji, ruchy separatystyczne i radykalizacja ruchów religijnych sprzyjają terrorkowi
- 22 listopada 1963 – zabójstwo w Dallas prezydenta USA J. F. Kennedy’ego
- 5 września 1972 roku – podczas Igrzysk Olimpijskich w Monachium komando Palestyńczyków z "Czarnego Września" uprowadziła sportowców ekipy Izraela, którzy zginęli
- 16 marca 1978 – uprowadzenie byłego premiera Aldo Moro przez Czerwone Brygady (potem zabity)
- 6 października 1981 – zabójstwo prezydenta Egiptu Anwara Sadata
- 13 maja 1981 – zamach na papieża Jana Pawła II
- 6 czerwca 1984 – zabójstwo premier Indii Indiry Gandhi (Sikhowie)
- 23 czerwca 1985 – zamach bombowy na lot Air India 182 przez organizację Babbar Khalsa(zginęło 329 osób)
- 21 grudnia 1988 – agenci Libii detonują bombę w samolocie Pan Am Boeing 747 nad Lockerbie (Szkocja)
- 26 lutego 1993 – zamach na World Trade Center przez „5 batalion armii wyzwolenia” – terrorki z Egiptu, Sudanu i Jordanii na czele z szejkiem Omarem Abdalem Romanem (rannych było ok. 500 osób, a 6 śmiertelnych)**
- 4 listopada 1995 – zabójstwo premiera Izraela Icchaka Rabina przez żydowskiego prawicowego ekstremistę
- 19 kwietnia 1995 – Timothy McVeigh i Terry Nichols w Oklahoma City detonują ciężarówkę z materiałami wybuchowymi pod budynkiem federalnym (ginie 168 osób)
- 17 listopada 1997 – atak Bractwa Muzułmańskiego w Luksorze na turystów (giną 62 osoby)
- 15 sierpnia 1998 – Prawdziwa IRA odpala samochód pułapkę w Omagh (ginie 29 osób)
- 11 września 2001 – atak Al-Kaidy na World Trade Center i Pentagon (razem 2973 ofiar)**
- 23-26 października 2002 – atak Mowsara Barajewa na teatr na Dubrowce w Moskwie (ginie 133 zakładników)
- 11 marca 2004 – atak Al-Kaidy w Madrycie (191 ofiar)
- 1 września 2004 roku – atak czeczeńskich terrorkistów na szkołę w Biesłanie (ginie 335 zakładników – w tym 171 dzieci)

- ❑ 21 lipca 2005 – atak Al-Kaidy w Londynie (giną 52 osoby)
- ❑ 27 grudnia 2007 – zabójstwo byłej premier Pakistanu Benazir Bhutto (Al-Kaida)
- ❑ 22 lipca 2011 – ataki Andersa Breivika w Oslo i na wyspie Utøya (ginie 8 osób w Oslo i 69 na wyspie)
- ❑ 4 października 2011 – eksplozja samochodu pułapki w Mogadiszu w Somalii (ginie 139 osób)
- ❑ 21-24 września 2013 – atak somalijskich zamachowców na centrum handlowe w Nairobi w Kenii (67 ofiar)
- ❑ 3-7 stycznia 2015 – masakra ludności przez Boko Haram w północnej Nigerii
- ❑ 7 stycznia 2015 – atak islamistów na redakcję tygodnika „Charlie Hebdo”
- ❑ 13 listopada 2015 – seria zamachów w Paryżu (137 ofiar)
- ❑ 22 marca 2016 – seria trzech zamachów w Brukseli (lotnisko, metro)
- ❑ 14 lipca 2016 – zamachowiec wjechał ciężarówką w ludzi na promenadzie w Nicei
- ❑ 19 grudnia 2016 – zamachowiec wjechał ciężarówką w ludzi w Berlinie (zabity wcześniej kierowca był Polakiem)
- ❑ 22 maja 2017 – samobójczy zamach bombowy w Manchesterze (23 ofiary śmiertelne, 800 rannych w czasie koncertu Ariany Grande)
- ❑ 15 marca 2019 – dwa zamachy z bronią palną na meczety w Nowej Zelandii
- ❑ 21 kwietnia 2019 – seria zamachów bombowych na Sri Lance (258 zabitych, ponad 500 rannych)

Według koncepcji D. Rappaporta **fale terrorystyczne** są to cykle aktywności grup terrorystycznych, przy czym każdy z cykli (fal) jest odrębnie uwarunkowany politycznie i społecznie. Wyróżnia się cztery fale terrorystyczne:

- pierwsza anarchistyczna (od 1879 r. do 1914 r.)
- druga antykolonialna (od 1918 r. do końca lat 60.)
- trzecia „nowolewicowa” (druga połowa lat 60. – koniec lat 80.)
- czwarta tzw. era dżihadu (od 1979 r.).

cyberterroryzm

- dokonywanie aktów terroru przy pomocy zdobyczy technologii informacyjnej
- ma na celu wyrządzenie szkody z pobudek politycznych lub ideologicznych, zwłaszcza w odniesieniu do infrastruktury o istotnym znaczeniu dla gospodarki lub obronności atakowanego kraju
- polega na celowym zakłóceniu interaktywnego, zorganizowanego obiegu informacji w cyberprzestrzeni

przestępczość zorganizowana

- triady chińskie [min. 2% PKB]
- yakuza (Japonia)
- „mafie” rosyjskie, gł. brać sołncewska
- mafia na Sycylii
- włoska Cosa nostra w USA
- kalabryjska N’drangheta [min. 3,5% PKB]
- kartele narkotykowe w Ameryce Łacińskiej (np. Cali, Medellin)
- camorra (Neapol)
- polskie gangi wołomińskie i pruszkowskie (*jak na naszą skalę*)

ZWALCZANIE TERRORYZMU

AKCJE MILITARNE

- działania prewencyjne (wojny przeciwko państwom podejrzewanym o wspieranie terroryzmu)
- działania odwetowe (wojny przeciwko państwom wspierającym terroryzm)
- operacje sił specjalnych (np. likwidacja obozów szkoleniowych)
- odbijanie zakładników
- akcje specjalne (np. zabójstwa określonych osób)

AKCJE NIEMILITARNE

- sankcje ekonomiczne wobec państwa wspierających terroryzm
- odcinanie organizacji od finansów
- oferty porozumienia (amnestii)
- likwidowanie przyczyn terroryzmu (bardzo trudne)

ORGANIZACJE TERRORYSTYCZNE NA ŚWIECIE WG DEPARTAMENTU STANU

- Abu Nidal (ANO) (od 8 października 1997)
- Abu Sajjaf (od 8 października 1997)
- Aum Shinrikyō (od 8 października 1997)
- **Baskijska Ojczyzna i Wolność (ETA) (od 8 października 1997)**
- Al-Dżama'a al-Islamiya (Islamic Group) (od 8 października 1997)
- **Hamas (Islamic Resistance Movement) (od 8 października 1997) – palestyńska**
- Harkat-ul-Mudżahedin (HUM) (od 8 października 1997)
- **Hezbollah (Partia Boga) (od 8 października 1997) –libańska szyicka**
- Kach (od 8 października 1997)
- Partia Pracujących Kurdystanu (PKK) (od 8 października 1997)
- **Tamilskie Tygrysy (LTTE) (od 8 października 1997)**
- Narodowa Armia Wyzwoleńcza (ELN) (od 8 października 1997)
- Front Wyzwolenia Palestyny (PLF) (od 8 października 1997)
- Palestyński Islamski Dżihad (PIJ) (od 8 października 1997)
- **Ludowy Front Wyzwolenia Palestyny (PFLF) (od 8 października 1997)**
- **Ludowy Front Wyzwolenia Palestyny - Naczelne Dowództwo (PFLP-GC) (od 8 października 1997)**
- Rewolucyjne Siły Zbrojne Kolumbii (FARC) (od 8 października 1997)
- Organizacja Rewolucyjna 17 listopada (od 8 października 1997)
- Rewolucyjna Ludowo-Wyzwoleńcza Partia-Front (od 8 października 1997)
- **Świetlisty Szlak (od 8 października 1997) – peruwiański**
- **Al-Ka'ida (od 8 października 1999)**
- Islamski Ruch Uzbekistanu (IMU) (od 25 września 2000)
- **Prawdziwa IRA (od 16 maja 2001) - irlandzka**
- Zjednoczone Siły Samoobrony Kolumbii (AUC) (od 10 września 2001)
- Dżajsz-i-Muhammad (JEM) (Armia Mohameda) (od 26 grudnia 2001)
- Laszkar-i-Toiba (LT) (od 26 grudnia 2001)
- Brygady Męczennika Jasira Arafata (od 27 marca 2002)
- Ansar al-Islam (od 27 marca 2002)
- Al-Ka'ida Islamskiego Maghrebu (AQIM) (wcześniej: Salaficka Grupa Modlitwy i Walki) (GSPC) (od 27 marca 2002)
- Komunistyczna Partia Filipin/Nowa Armia Ludowa (CPP/NPA) (od 9 sierpnia 2002)
- Dżimah Islamiya (JI) (od 23 października 2002)
- Laszkar-i-Dżangwi (od 30 stycznia 2003)
- Asbat al-Ansar (od 22 marca 2004)
- Kontynuująca Irlandzka Armia Republikańska (CIRA) (13 lipca 2004)
- Libijska Islamska Grupa Walcząca (LIFG) (od 17 grudnia 2004)
- **Islamskie Państwo w Iraku i Lewancie (ISIS), (wcześniej: Jama'at al-Tawhid wa'al-Jihad) (JTJ) (od 17 grudnia 2004)**
- Islamski Dżigah (od 17 czerwca 2005)
- **Harakat ul-Dżihad-al-Islami (od 5 marca 2008) - syryjska**
- Asz-Szabab (od 18 marca 2008)
- Walcząca Rewolucja (Grecja) (od 18 maja 2009)
- Kata'ib Hizb Allah (od 2 lipca 2009)
- Al-Ka'ida Półwyspu Arabskiego (od 19 stycznia 2010)
- Czarne Słońce (CS) (od 23 lutego 2010)
- Tehrik-i-Taliban Pakistan (od 1 września 2010)
- Dżundallah (od 4 listopada 2010)
- Armia Islamu (od 23 maja 2011)
- Indyjscy Mudżahedini (od 19 września 2011)
- Dżimah Anszurut Tauhid (od 13 marca 2012)
- Brygady Abdullaha Azzama (od 30 maja 2012)

- Siatka Hakkaniego (od 19 września 2012)
- Ansar ad-Din (od 22 marca 2013)
- **Boko Haram (od 13 listopada 2013)**
- Front Obrony Muzułmanów w Czarnej Afryce (od 13 listopada 2013)
- Zamaskowana Brygada (od 18 grudnia 2013)
- Ansar Bajt al-Makdis (od 9 kwietnia 2014)

ORGANIZACJE TERRORYSTYCZNE NA ŚWIECIE WG DEPARTAMENTU STANU – SKREŚLONE

- *Demokratyczny Front Wyzwolenia Palestyny (8 października 1997 - 8 października 1999)*
- *Czerwoni Khmerzy (8 października 1997 - 8 października 1999)*
- Patriotyczny Front Manuela Rodrigueza (8 października 1997 - 8 października 1999)
- Japońska Armia Czerwona (8 października 1997 - 8 października 2001)
- Ruch Rewolucyjny im. Tupaca Amaru (8 października 1997 - 8 października 2001)
- Rewolucyjne Nuklei (ELA) (8 października 1997 - 18 maja 2009)
- Zbrojna Grupa Islamska (GIA) (8 października 1997 - 15 października 2010)
- Mudżahedin-el-Kalq (MEK) (8 października 1997 - 28 września 2012)
- Marokańska Islamska Grupa Walcząca (GICM) (11 października 2005 - 28 maja 2013)

stan spisu na 2014 r.

zaznaczyłem organizacje, które warto znać

https://pl.wikipedia.org/wiki/Lista_organizacji_terrorystycznych_wed%C5%82ug_Departamentu_Stanu_USA

dla zainteresowanych aktualny spis tylko po angielsku

https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Department_of_State_list_of_Foreign_Terrorist_Organizations